

ת"פ 63896/01/20 - מדינת ישראל נגד מוחמד אבו ג'בל

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 63896-01-20 מדינת ישראל נ' אבו ג'בל

בפני	כבוד השופט יריב נבון
המאשימה	מדינת ישראל
נגד	מוחמד אבו ג'בל
הנאשם	באמצעות עו"ד יחיא דהאמשה מטעם הסנ"צ

החלטה

1. לפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש נגדו בתיק זה בשל אי קיום שימוע בטרם הגשת כתב האישום, לפי סעיף 60א' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: **חסד"פ**).
2. ביום 27.1.2020, הוגש נגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירות שעניינן הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, לפי סעיף 275 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); חבלה במזיד ברכב, לפי סעיף 413 ה' לחוק העונשין ותקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין. נטען, כי ביום 24.8.2018 תקף הנאשם את המתלוננת - אחותו, שהייתה אז בשבוע ה-13 להריונה, בכך שבעט בה וחנק אותה בגרונה. כתוצאה מכך נגרמו למתלוננת חבלות של ממש בדמות חתך בשפה התחתונה וסימנים בצווארה. המתלוננת אף נזקקה לפינוי באמצעות אמבולנס. בהמשך, ירד הנאשם לחניית הבית ובאמצעות אבן ניפץ את חלון רכבה של המתלוננת ולאחר מכן נמלט מהמקום ומשוטרים שהגיעו למקום על מנת לאתר.
3. בישיבה שהתקיימה ביום 9.8.2020 טען **הסנגור** שיש מקום להורות על ביטול כתב האישום, זאת בשל העובדה כי המאשימה פעלה בניגוד לחובה המוטלת עליה בסעיף 60א' לחסד"פ לפיו היה עליה להודיע לנאשם על כוונתה להגיש נגדו כתב אישום ועל האפשרות לפיה הוא יכול להעלות את טענותיו בפניה על מנת לנסות לשכנעה להימנע מהגשתו. לשיטתו, עסקינן בטענה מקדמית אשר תוצאתה ביטול כתב האישום, כפי שנעשה במקרים דומים בהם נפסק כי כאשר רשות מנהלית אינה מעניקה זכות המוקנית לאדם על פי חוק, הדבר מהווה פגם בפעולת הרשות המבסס אף טענת הגנה מן הצדק לפי סעיף 149 לחסד"פ.
4. לטענת הסנגור, במקרה דנן הנאשם כלל לא היה מודע לזכות השימוע מאחר שהמכתב שנשלח על ידי המאשימה בהקשר זה חזר אליה מהסיבה שהכתובת אינה ידועה. לדבריו, לנאשם כתובת ידועה ואף תיבת דואר. היה על המאשימה לבחון את צעדיה ולבדוק מדוע המכתב לא הגיע ליעדו ולא להתעלם מכך. בהתנהלותה, כאמור, דבק פגם משמעותי ובכך הפרה המאשימה את החובה המוטלת עליה כרשות מנהלית.

התנהלות זו פוגעת אף בתחושת הצדק וההגינות. לכן באיזון בין האינטרס הציבורי בהעמדת הנאשם לדין לבין זכותו למשפט הוגן, גוברת זכותו של הנאשם. לשיטת הסנגור, ביטולו של כתב האישום בשלב מקדמי זה אין בו כדי לפגוע באינטרס הציבורי ולכן יש להורות על כך.

5. הסנגור הוסיף וטען כי קיום שימוע בשלב זה של ההליך כאשר קיים כתב אישום כנגד הנאשם מהווה חריג לכוונת המחוקק ופוגע בזכויות הנאשם. לכן, אף בשל כך יש להורות על ביטול כתב האישום. הכרת בית המשפט באפשרות קיומו של שימוע בדיעבד ללא ביטול כתב האישום תהווה השלמה עם קיומו של הפגם שנפל בהתנהלות המאשימה, כאמור בתפ"ח (ת"א) 1138/05 מ"י ני יעקב ארד.

6. בתגובתה בכתב מיום 23.8.2020, טענה **המאשימה** כי בישיבה שהתקיימה ביום 15.7.2020 ביקש הסנגור לדחות את הדיון על מנת שיוכל לבוא בדברים עם המאשימה ובמעמד דיון זה כלל לא העלה טענה זו. טענתו הועלתה לראשונה רק בישיבה מאוחרת יותר. בהתאם לסעיף 151 לחסד"פ הנאשם אינו רשאי לטעון טענת פגם או פסול בכתב האישום אלא ברשות בית המשפט. משלא העלה הנאשם טענה מקדמית זו בהזדמנות הראשונה בתחילת המשפט, יש לדחותה על הסף.

7. אף לגופו של עניין סבורה המאשימה כי יש לדחות את הבקשה. לטענת המאשימה, מכתב יידוע נשלח לנאשם כדין, עובר להגשת כתב האישום, באמצעות דואר רשום עם מספר מעקב RR915961327IL, לכתובתו הידועה (**נספח א'** לתגובתה). המאשימה ציינה כי ביום 16.5.2019 חזר מכתב היידוע לאחר שצוין כי "הנמען אינו ידוע במען". המכתב הוחזר למאשימה ביום 29.5.2019. עוד נטען, כי ברשימת הכתובות במערכת המשטרית מענו של הנאשם רשום בכפר טורעאן ללא ציון שם או רחוב, אך עם מס' ת.ד. בהתאם להוראות סעיף 60א(ג') לחסד"פ, שליחת מכתב יידוע בדואר רשום מהווה המצאה כדין אף ללא חתימה על אישור המסירה.

8. לטענת המאשימה, כאמור, הודעת היידוע נשלחה לכתובת העדכנית ביותר. לאחר שהמכתב הוחזר למאשימה, נערכה בדיקה חוזרת על מנת לברר האם ישנה כתובת עדכנית אחרת או שמא נעשתה טעות במשלוח המכתב, אך לא נמצאה כתובת שונה או טעות שכזו. המאשימה סבורה שיש לערוך אבחנה בין מקרה שבו לא נשלחה הודעת יידוע כלל, לבין מקרה בו נשלחה הודעת יידוע ונעשה מאמץ סביר מטעם המאשימה בהקשר זה, כבמקרה שלפנינו. לשיטתה, בשני המקרים אין מקום להורות על ביטול כתב האישום כאשר ניתן לרפא את הפגם באמצעים אחרים.

9. ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה הרלוונטית והסכים כי הזכות לשימוע הינה זכות יסוד מהותית המוקנית לחשוד, וכי השימוע ייערך בטרם הגשת כתב האישום נגדו, אך אין המדובר בזכות מוחלטת ובלעדית אלא זכות שצריך לאזן בינה לבין זכויות ואינטרסים אחרים. בהתאם לדוקטרינת הבטלות היחסית, אף במקרים בהם הרשות לא יישמה כראוי את חובת היידוע וזכות השימוע הנגזרת ממנה, ניתן לרפא את הפגם באמצעות קיום שימוע בדיעבד. לעניין זה הפנתה המאשימה לתפ"ח 1199/05 **מדינת ישראל נ' פולנסקי** (מיום 3.1.2007) ולבג"צ 5291/11 **רבין נ' מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב**, שם נקבע כי התערבותו של בית המשפט

בשיקול דעתה של התביעה בכל הנוגע ליישומו של הליך השימוע צריך להיות מצומצם ביותר.

10. לשיטת המאשימה, לא עלה בידי הסנגור לשכנע כי הפגם שנפל במקרה זה יש בו כדי לפגוע פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות המשפטית. באיזון בין האינטרס הציבורי שבהגשת כתב האישום החמור לבין הפגיעה בזכותו של הנאשם, האינטרס הציבורי גובר ולכן יש מקום לדחות את הבקשה. בשולי הדברים, הפנתה המאשימה לכך שבישיבה שהתקיימה בתאריך 28.6.2020, הוצא כנגד הנאשם צו הבאה בשל אי התייצבותו לדיון על אף שהנאשם קיבל זימון לישיבה זו כדיון, במסירה לבן משפחתו, באותה כתובת אליה נשלח מכתב היידוע. הנאשם כלל אינו חולק על כך שהוא מתגורר בטורעאן ולמעשה טענתו הינה שיש לו כתובת מפורטת, הגם שזו אינה מעודכנת במשרד הפנים. לנוכח האמור לעיל, ומאחר שהמאשימה מילאה חובתה על פי דין, יש לדחות את הבקשה. לחילופין, אם בית המשפט יורה למאשימה לערוך שימוע בדיעבד, מתחייבת המאשימה לבחון את טענות הנאשם בלב פתוח ובנפש חפצה.

דין והכרעה:

11. אין מחלוקת בין הצדדים על כך שמכתב ידוע לחשוד נשלח באמצעות דואר רשום הכולל מספר לצורכי מעקב. אין מחלוקת כי מכתב זה חזר למאשימה מהסיבה שהנמען אינו ידוע במען. השאלה בה עליו להכריע הינה - האם אכן, כטענת המאשימה, היא מילאה את חובתה על פי חוק?

12. הליך היידוע וזכות השימוע מעוגנים בסעיף 60א' לחסד"פ הקובע כי:

"(א). רשות התביעה שאליה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, כי קיימת מניעה לכך.

...

(ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב), בבקשה מנומקת, להימנע מהגשת כתב אישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלוגית; פרקליט המדינה, פרקליט המחוז, ראש יחידת התביעות או מי שהם הסמיכו לכך, לפי העניין, רשאים להאריך את המועד האמור."

(ה) החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי העניין, מטעמים שיירשמו, כי הנסיבות מצדיקות זאת, רשאי הוא להגיש כתב אישום, בטרם חלפו 30 הימים ואף בטרם פנה החשוד כאמור בסעיף קטן (ד). "

13. זכות השימוע הינה זכות יסוד שנועדה לאפשר לחשוד בעבירה מסוג פשע לשטוח את טענותיו לפני הרשות המוסמכת טרם תחליט אם יש מקום להעמידו לדין, ובדרך זו ליתן בידי רשות התביעה את האפשרות לבחון את טענותיו של חשוד בטרם קבלת החלטה על העמדה לדין, על מנת לנסות להקטין את סיכויי הטעות שבה ולמזער את הנזק העלול להיגרם לחשוד ולמשאבים הציבוריים כתוצאה מהחלטה שגויה. לא אחת נקבע כי יש לקיים את השימוע מראש כדי שיגשים את תכליותיו באופן מיטבי, ראו לעניין זה בג"צ 1400/06 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ממלא מקום ראש הממשלה**, פסקה 15 (6.3.2006); וגם **דפנה ברק-ארז "זכות הטיעון - בין צדק פרוצדורלי ליעילות"** ספר אור 817 (אהרן ברק, רון סוקול ועודד שחם עורכים, 2013).

14. הסנגור טען בהקשר זה, כי כתובתו של הנאשם כוללת אף מס' ת.ד. אך המאשימה שלחה את המכתב לכתובת כללית בכפר טורעאן. לדבריו, המאשימה פעלה לאיתור הנאשם ולמסירת כתב האישום לידי רק לאחר הגשתו, מאמץ שהיה עליה לנקוט עובר להגשתו. מתגובת המאשימה עולה כי מכתב היידוע נשלח לכתובתו העדכנית של הנאשם, וזאת לאחר בדיקה שנעשתה במסוף המשטרה. על פי המערכת למעקב משלוחים של דואר ישראל, מכתב היידוע התקבל למשלוח והועבר לטיפול ביום 14.5.2019, אך ביום 29.5.2019 הוחזר לשולח (המאשימה) מהסיבה שהנמען אינו ידוע במען. כתב האישום הוגש רק ביום 27.1.2020 ומתגובת המאשימה עולה כי בסמוך למועד הגשת כתב האישום, ולמעלה מ- 30 יום לאחר שמכתב היידוע נשלח, בדקה שוב המאשימה את כתובתו של הנאשם בשל חזרת מכתב היידוע ונוכחה לגלות כי לא חל כל שינוי בכתובתו הידועה לה וזו נותרה בכפר טורעאן.

15. סעיף 60א(א) הנ"ל מתייחס לכתובתו הידועה של החשוד, שהינה הכתובת המעודכנת שנמצאת בידי המאשימה שבה מתגורר החשוד, במקרה דנן "כפר טורעאן". צודקת המאשימה בטענתה לפיה הנאשם לא טען שמכתב היידוע נשלח ליעד שאינו בית מגוריו או כי קיימת כתובת מגורים אחרת, ואף לא הציג כתובת מדויקת יותר בה הוא מתגורר מזו הידועה. כך שבהתאם ללשון סעיף 60א' לחוק, מכתב היידוע אכן נשלח לכתובתו הידועה של הנאשם, כפי שאף עולה מפלט הכתובות הקיים במסוף המשטרה המצורף לתגובת המאשימה. בהתאם לאמור בסעיף 60 א(ג) לחסד"פ, משנשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

16. לא מצאתי ממש בטענת הסנגור לפיה המדובר בכתובת כללית ולא מדויקת ולכן היה על המאשימה לפעול בדרכים חלופיות, לרבות ביצוע מסירה אישית לידי הנאשם (החשוד באותה עת). דרישה זו אינה עולה מלשון החוק או מתכליתו, וקבלתה הינה גזירה שלא ניתן לעמוד בה. הדרישה לעדכון כתובת מגורים במשרד הפנים על ידי כל אזרח במדינת ישראל ואף לנטילת דברי דואר רשומים המגיעים לסניפי הדואר הינה דרישה שעל כל אזרח לעמוד בה. לא למותר לציין כי בכפרים רבים במגזר הערבי אין שמות של רחובות ולעיתים אף לא של מספרי בתים. על אף האמור, במרבית המקרים אין בכך כדי למנוע מסירת דברי דואר ליעדם או איתור חשודים או נאשמים. נוסף על האמור, כפי שצינה המאשימה בתגובתה, כנגד הנאשם הוצא צו הבאה בשל אי התייצבותו לדין, וזאת לאחר שהוצג מטעמה אישור מסירה במקום מגוריו של הנאשם באותה כתובת עדכנית אליה נשלח מכתב היידוע. משזו כתובתו העדכנית היחידה של הנאשם אין מקום להיעתר לבקשתו.

17. מעבר לנדרש, גם אם הייתי מגיע למסקנה לפיה המאשימה הפרה את החובה המוטלת עליה כטענת הסנגור, והיה

עליה להשקיע מאמץ נוסף לשם איתור הנאשם עובר להגשת כתב האישום, נשאלת השאלה מה הנפקות של הפרה זו. הסוגיה אם הפרה של חובת היידוע הקבועה בסעיף 60א הנ"ל מצדיקה ביטול אישום העסיקה רבות את בתי המשפט ואף קיימות החלטות שונות לכאן ולכאן. בהקשר זה קבע בית המשפט המחוזי בירושלים כדלקמן:

"... את תוצאות הפרת חובת היידוע יש לבחון, אפוא, בהתאם לעקרונות תורת הבטלות היחסית. במסגרת בחינה זו יש לשקול, בין השאר, את חומרת ההפרה של חובת היידוע בזיקה לתכלית החקיקתית של זכות השימוע של החשוד בפלילים, את הנזק שיוסב למשיבים אם השימוע בעניינם יערך בצלו של כתב-אישום תלוי ועומד, ואת הפגיעה הצפויה באינטרס הציבורי אם יבוטל האישום עד למיצוי הליך השימוע. אין חולק, כי הפרת חובת היידוע פוגעת בזכות השימוע של החשוד, וכי הסעד הראוי בנסיבות אלו הוא בראש ובראשונה מתן אפשרות לשימוע מאוחר. השאלה שבמוקד המחלוקת היא האם לצורך השימוע המאוחר מוצדק לבטל את האישום, או שמא ניתן לקיים שימוע הוגן וענייני מבלי לבטל האישום תוך עיכוב מתן תשובת הנאשם לאישום עד לסיום השימוע. סבורים אנו, כי איזונים של כל השיקולים הרלבנטיים מביא למסקנה, כי ניתן לרפא את הפגם של הפרת חובת היידוע בעריכת שימוע מאוחר מבלי שיהיה צורך בביטול האישום.

ראשית לכל, תכלית סעיף 60א לחוק הנה ליתן לחשוד בעבירת פשע הזדמנות לשטוח טענותיו לפני רשות התביעה, בכדי למנוע פגיעה אפשרית בשמו הטוב ובמעמדו. כאשר מחמת תקלה הופרה חובת היידוע וכפועל יוצא נפגעה זכות השימוע, יש בשימוע מאוחר, אף אם כתב-האישום נותר תלוי ועומד, משום מתן הזדמנות לחשוד להשמעת טיעוניו בנדון, ואם ישכנע את רשות התביעה שלא היה מקום להגיש נגדו כתב-אישום, חזקה שזו תחזור בה מהאישום בהקדם.

יתר-על-כן: החלטה של ראש רשות תביעה - כמו פרקליט מחוז או ראש יחידת תביעות במשטרה - להעמיד חשוד לדין, אינה דבר של מה בכך, והיא נסמכת, לאחר שיקול-דעת ומחשבה, על תשתית של ראיות לכאורה שיש בהן כדי להביא להרשעה מעבר לספק סביר. החלטה שכזו אין לבטל אך מחמת הפרת חובת היידוע, כל אימת שניתן לרפא את הפגם בעריכת שימוע מאוחר, שחזקה שיקויים בלב חפץ ואזון קשובה. אם יסבור מי שקיבל את ההחלטה על העמדה לדין, כי יש בטיעוני הנאשם במהלך השימוע כדי לשנות את ההחלטה, חזקה שיקבל החלטה עניינית לחזור בו מהאישום. הטענה, כי פתיחותו של פרקליט מחוז או ראש ענף תביעות לקבל את טיעוני הנאשם בשימוע תהא מצומצמת יותר בשעה שתלוי ועומד כתב-אישום, לעומת מקרה שבו בוטל האישום, מטילה דופי חסר יסוד ביושרתם של ראשי התביעה ורומזת על היותם מושפעים משיקולים בלתי ענייניים. על-כן, לא נפגע אינטרס אמיתי של הנאשם בקיומו של שימוע מאוחר, כל עוד מעוכב המשפט עד למיצוי הליכי השימוע..."

(ע"פ (מחוזי יר') 30541/06 מדינת ישראל נ' יצחק כהן (2007)).

18. קיימים אף מספר פסקי דין בהם הורו על מחיקת כתבי אישום תוך שימת דגש כי קיים הבדל משמעותי בין

קיומו של שימוע שעה שתיק פלילי תלוי ועומד נגד הנאשם, לבין קיומו של שימוע בטרם הגשת האישום, וכי רק בדרך זו תפנים המאשימה את חובתה לקיים את הוראות סעיף 60א הנ"ל (תפ"ח (מח' ת"א) 1199/05 **מד"י נ' פולנסקי** (2007); תפ"ח 1138/05 (מח' ת"א) **מד"י נ' ארד** (2007)).

19. הדברים שצוטטו לעיל, במסגרת ע"פ 30541/06 כהן הנ"ל, בדבר עקרון הבטלות היחסית והאפשרות לקיום שימוע מאוחר מקובלים גם עליי. אכן כטענת הסנגור, רצוי הוא כי המאשימה תקיים את הוראות סעיף 60א' כלשונו, ותקיים את היידוע המאפשר שימוע לפני הגשת האישום, אך יש להאמין כי התביעה תשמע את כל טענות הנאשם בלב פתוח ובנפש חפצה גם בשלב מאוחר יותר. סדרי הדין נועדו לשרת את מטרות ההליך הפלילי ובהן גילוי האמת. במקרה דנן הסנגור לא העלה טענה לגופו של עניין לפיה אם היה מתקיים הליך שימוע טרם הגשת האישום, המאשימה לא הייתה מגישה את כתב האישום. טענותיו של הסנגור (אשר אף הן לא הועלו בהזדמנות הראשונה אלא לאחר שדרש לאפשר לו לבוא בדברים עם המאשימה) נגעו אך ורק לפן הפורמאלי של הפרת חובת היידוע, ולא הועלה בפני כל טיעון מהותי לעצם העניין.

20. יש, אפוא, לדחות את הבקשה ככל שהיא נוגעת בסעד המבוקש להצהיר על כתב האישום כבטל, מאחר שלא נתקיימה זכות השימוע קודם להגשתו. יחד עם זאת, אם סבורה המאשימה כי נסיבות המקרה מצדיקות עריכת שימוע על אף קיומם של הליכים קודמים בעניין זה, מן הראוי כי שימוע זה יתקיים על פי הכללים המקובלים, תוך מתן הזדמנות מלאה לנאשם לפרוש את מכלול השיקולים וההיבטים הנדרשים לענין, תוך שקילת הדברים בלב פתוח ובנפש חפצה.

21. **לנוכח האמור לעיל, הבקשה לביטול כתב האישום נדחית.**

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, י"ג אלול תש"פ, 02 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.